

DANVA notat

Emne: Vandsektorens benchmarking-model og individuelle effektiviseringskrav
Modtagere: Folketingets Miljøudvalg
Udarbejdet af: Bertel Ifversen m.fl.
Dato: 12. december 2011

Behov for at sætte vandsektorens individuelle effektiviseringskrav på stand-by

Ved implementeringen af vandsektorloven er effektivisering blevet et særligt vægtet hensyn. Samtidig er lovens øvrige formål jf. § 1¹ som forsyningssikkerhed, forbrugernes sundhed, miljøet og naturen, blevet nedprioriteret. Dette er bl.a. kommet til udtryk i selskabernes mulighed for at opnå tillæg for miljø- og servicemål. Problemet er endvidere tydeligt i.f.t. den udarbejdede benchmarkingmodel og de individuelle effektiviseringskrav, som vandselskaberne er blevet stillet overfor.

Den anvendte benchmarkingmodel indeholder ikke variabler, der beskriver miljø, kvalitet eller service. Dermed får modellen et rent økonomisk fokus, og selskaberne oplever ulemper ved at vægte disse forhold. Forsyningssekretariatet er dog indstillet på at indarbejde variabler med henblik på at tage hensyn til disse forhold, i næste års benchmarking, men mener ikke det har været muligt i år. Frem for at udmelde individuelle effektiviseringskrav på baggrund af en model, som således ikke understøtter vandsektorlovens formål, mener DANVA at de individuelle effektiviseringskrav bør suspenderes indtil en bedre model foreligger.

Problemer i de udmeldte effektiviseringskrav

Mange vandselskaber er blevet pålagt meget store krav om nedskæringer i 2011. Dette er sket på et meget usikkert grundlag i.f.t. datagrundlag fra perioden 2003-2005. Behovet for at sætte de individuelle effektiviseringskrav på stand-by er dermed blevet akut. Der er nødt til at foreligge et bedre grundlag for reguleringen inden sektoren udsættes for yderligere krav. Ellers er der overhængende fare for kraftige nedskæringer på miljø, kvalitet, forsyningssikkerhed og service i mange vandselskaber.

Nogle vandselskaber er blevet pålagt at skære deres driftsomkostninger med over 50 % fra 2010 til 2012, mens andre er blevet stillet i udsigt, at de skal spare op mod 80 % af deres driftsomkostninger før de er "effektive" jf. benchmarkingmodellen. Der er stor forskel på, hvor hårdt selskaberne bliver ramt, men et betydeligt antal vandselskaber er hårdt pressede af reguleringen.

Et af hovedproblemerne er, at selskaberne i prisloftet og benchmarkingen har meget begrænsede muligheder for at få og fastholde indtægter til miljø, kvalitet, forsyningssikkerhed og service. Hovedparten af omkostningerne til forsyningssikkerhed, miljø, kvalitet og service bliver derfor regnet som ren ineffektivitet. Det er ik-

¹ § 1. Loven skal medvirke til at sikre en vand- og spildevandsforsyning af høj sundheds- og miljømæssig kvalitet, som tager hensyn til forsyningssikkerhed og naturen og drives på en effektiv måde, der er gennemsigtig for forbrugerne.

ke rimeligt, og i direkte strid med Vandsektorlovens intentioner. Det, at der tages udgangspunkt i driftsomkostningerne helt tilbage i 2003-05 rammer derudover nogle selskaber meget hårdt. Der er således behov for tid til at rette de meget markante mangler i den nuværende regulering. Det kan ikke hjælpe, at man fortsætter med at stille krav på dette grundlag.

Konkret fungerer tillæg for miljø og servicemål ikke. I 2012 blev selskaberne tildelt et tillæg på 0,4 % af det samlede prisloft for vand og spildevand. Dermed er tillægget reelt sat ud af funktion. Hertil kommer, at den individuelle benchmarking kun måler selskaberne på deres økonomiske resultater i forhold til en absolut basis drift. Det betyder, at der ikke, eller kun i begrænset omfang, bliver plads til forsyningssikkerhed, miljø, kvalitet og service. Det er ikke blot i strid med Vandsektorlovens intentioner, men også i strid med de krav selskaberne bliver mødt med fra kunder og det omgivende samfund.

Problemer ift. modelfastsættelsen

Problemerne er blevet forøget markant af, at Forsyningssekretariatet har skullet udvikle en benchmarking-model på meget kort tid og med få ressourcer. Det har givet sig udslag i en model, der ikke lever op til en rimelig standard for en reguleringsmodel. Den lave kvalitet af modellen betyder, at Forsyningssekretariatet reelt ikke kan beregne et pålideligt effektiviseringspotentiale. Den såkaldte DEA-model giver et kæmpe effektiviseringspotentiale i sektoren, mens den såkaldte SFA-model stort set ikke kan påvise noget potentiale. Der er således brug for tid til en ordentlig proces, der kan føre til en anvendelig model.

Afrunding

DANVA er meget engageret i at få realiseret det effektiviseringspotentiale, der er i sektoren. Men det er nødvendigt at realiseringen sker på et gennearbejdet grundlag og i overensstemmelse med vandsektorlovens samlede formål.

DANVA ser ikke noget problem i at fortsætte med overordnede målinger af produktivitetsudviklingen i sektoren indtil en ny og bedre benchmarkingmodel er udviklet. Herved kan man løbende sikre sig, at sektoren fastholder en god produktivitetsudvikling, selvom de individuelle effektiviseringskrav sættes på stand-by. Såfremt udviklingen, mod forventning, viser sig ikke at være tilfredsstillende, kan man overveje om effektiviseringskravene skal fases hurtigere ind igen.